

HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L. (2009) Zážitkově pedagogické učení. 1. vydání. Praha. Grada Publishing, a. s., 192 s., ISBN 978-80-247-2816-2.

HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L. (2009) Experiential pedagogy teaching. First edition. Praha. Grada Publishing, a. s., 192 p., ISBN 978-80-247-2816-2.

V recenzi výše uvedené publikace bych rád seznámil čtenáře Envigogiky s knihou, která podává formou nejrůznějších námětů (především her) cestu ke zdravému životnímu stylu.

Publikace Radka Hanuše a Lenky Chytilové „Zážitkově pedagogické učení“ v úvodu deklaruje ambice stát se metodicko-praktickým materiálem určeným pedagogickým pracovníkům zabývajícím se zážitkovou pedagogikou.

Oba autoři jsou absolventy doktorských studijních programů na Palackého Univerzitě v Olomouci a profesně se zážitkové pedagogice aktivně věnují. Jejich práce tedy není pouhou teoretickou konstrukcí, ale vychází ze znalostí praxe.

Svým záběrem zasahuje i do zahraničí a představuje koncepce, které se v rámci zážitkové pedagogiky ukázaly jako životaschopné a ve výchově uplatnitelné.

Publikace je členěna přehledně do několika částí – v té první (v rozsahu cca 50 stran) se autoři věnují základní terminologii spojené se zážitkovou pedagogikou a představují v historickém exkurzu některé výrazné koncepty i experimenty, které lze považovat za jakousi předhistorii dnešní zážitkové pedagogiky.

Druhá část je věnována pedagogickým a psychologickým aspektům zážitkové pedagogiky. Autorům se povedlo velmi výstižně uvést čtenáře do problematiky osobnostních charakteristik – zejména z hlediska různých psychologických přístupů. Jde o klíčovou záležitost, protože zážitková pedagogika není nějakým obecně platným modelem, všeobecně uplatnitelným bez ohledu na osobní vyspělost a zralost klientů, žáků, studentů, tedy těch, kterým je určena.

S tím samozřejmě souvisí motivace, výběrová kritéria, příprava pedagogů, hodnocení a zpětná vazba, o kterých je sice stručně, ale výstižně a srozumitelně pojednáno.

Třetí část se zabývá prostředky zážitkové pedagogiky, za jejichž základ a podstatu je považována příroda. Uvádí rovněž stručný výčet programových oblastí odvíjejících se od pohybových, uměleckých, sociálně-psychologických, společenských, kognitivních, technických, informačních a mediálních aktivit, od kterých se autoři následně dostávají ke hře jako nenahraditelnému prostředku výchovy (nejenom zážitkové pedagogiky, ale pedagogiky vůbec).

Čtenář má možnost si v logické posloupnosti prostudovat problematiku charakteristiky hry, formy hry, popis a kritéria hry.

Můžeme konstatovat, že třetí částí publikace končí terminologicko-teoretický základ, který by si měl osvojit každý pedagog, který se chce zážitkové pedagogice věnovat.

Pro samotnou praktickou stránku pedagogické práce je nejdůležitější čtvrtá část publikace, která se podrobněji zabývá postupem při projektování zážitkových aktivit.

Zde můžeme spatřovat hlavní význam publikace pro pedagogickou praxi – jde o přehledný, chronologicky seřazený manuál, v kterém si čtenář najde to nejpodstatnější pro přípravu a realizaci projektu zážitkově orientované akce – jak generovat nápady, jak je přetvářet v reálně uskutečnitelné myšlenky, jak si vytyčovat cíle, jak sestavit realizační tým, jak sestavit program, jak mu stanovit kritéria a mantinely a jak nakonec připravený program orientovaný do zážitkové pedagogiky opravdu reálně provést

Zmiňme a oceňme poslední část publikace, ve které autoři nabídli pedagogům vzory potřebných formulářů - přihlášku do projektu, scénář akce, formulář her, zdravotní prohlášení, pozorovatelovy záznamy a hodnocení akce.

Může se zdát, že jde o formalitu, ale dobře připravená dokumentace je často oceněna až v případech, kdy se něco nečekaného stane, kdy je potřeba rychle reagovat například na zdravotní problémy žáka při akci. Pečlivě vyplněné zdravotní prohlášení pak může sehrát výjimečně pozitivní roli, naopak jeho nevyplnění může mít v krajních případech až fatální následky, protože organizátoři akce nemohou znát veškerá zdravotní omezení a rizika jim svěřených klientů, pokud je tito výslovně ve zdravotním prohlášení neuvědomí. Záchranáři pak přicházejí o cenný čas, než zjistí příčiny zdravotních obtíží, které se mohou objevit.

Pokud bychom publikaci měli něco vytknout – určitě by jí slušelo alespoň několik hlubších zamyšlení nad filozofií zážitkové pedagogiky a jejího propojení s filozofií zdravého aktivního života.

Přestože autoři v úvodu své knihy upozorňují, že nemají ambice teoretické a filozofující, domnívám se, že by knize, pokud by samozřejmě byly napsány v přiměřeném rozsahu, filozofické a psychologické úvahy prospěly. Zážitková pedagogika totiž není jenom o technice, projektování, dramaturgii a realizaci, ale především o hlubokých prožitcích a emocích, atmosféře, kultivaci a pokoře před přírodou a jejími zákonitostmi i proměnami..

Tato kritická připomínka však nic nemění na faktu, že publikace „Zážitkově pedagogické učení“ je velmi dobře sestaveným návodem pro všechny, kteří se chtějí aktivně zážitkové pedagogice věnovat.

Kontaktní údaje:
PaedDr. Karel Kostka

Ústav pedagogiky a sociálních studií
PdF Univerzity Palackého v Olomouci
Žižkovo nám. 5
771 40 Olomouc

cubeca@seznam.cz